

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus CIII. De Sacramentis Extremæ Unctionis & Ordinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

tiis revocatis & Religiosis de novo concessis?

14. *Re.* Paulus V. revocavit omnes Indulgentias Coronis, Rosariis, granis seu calculis, crucibus, imaginibus sacris, Fraternalitatibus, Archifraternalitatibus quibuscunque, Regularibus etiam Societatis JESU concessas, &c. ante Breve Pauli V. quod incipit: *Romanus Pontifex*, editum 23. Maji 1606. nisi fuerint autoritate S. Pontificis renovata; e contra in eodem Breve alia novæ & plenariæ Indulgentiæ Religiosis utriusque sexus conceduntur, videlicet in investitione, professione, dum primam Missam celebrant, vel ei intersunt, in articulo mortis, in festo principali Ordinis, si pro bono Ecclesiæ oraverint. Item iis, qui per octo vel decem dies S. exercitiis vacaverint, requiritur tamen in his omnibus confessio & Communio. Denique Religiosi intra claustrum viventes, qui suam Ecclesiam devotè visitaverint, & pro exal-

tatione S. Matris Ecclesiæ, SS. Pontificis salute, hæresum extirpatione, Christianorum Principum concordia devotè oraverint, consequuntur easdem Indulgentias, quas visitantes Ecclesiis urbis & extra eam diebus stationum. Item quoties ante Altare quinque Pater & Ave recitaverint, toties quinque annos & totidem quadragenas. Et specialiter Religiosi Præmonstratenses non solum in festo S. Norberti, sed etiam in festo Assumptionis B. M. V. Augustini & omnium Sanctorum Ordinis, quod 13. Novemb. celebratur, & in festo Patroni tutelaris Ecclesiæ, pro se & omnibus fidelibus, si præter confessionem & Communionem pro Ecclesia oraverint, plenarias habent Indulgentias ex concessione *Clem. X. facta Roma 5. Julii 1673.* Item plenariæ in festo SS. Martyrum Gorgoniorum 9. Julii ex concessione *Clem. XI.* pro Ordine & populo, sed ad septennium.

C A S U S C I I I.

De Sacramentis Extremæ Unctionis & Ordinis.

Quæritur 1. dubitat: An Unctio sit verum Sacramentum, & quis ejus effectus. 2. Inungit chrismate, affundit oleum non benedictum, domi asservat, & non sinit annuò renovari. 3. Aliquos tantum sensus inungit, & plures sub una tantum forma sine ordine, sine cruce. 4. Tempore pestis suos non

R. D. Jansen Pars II.

inungit, etsi aliàs inungat alienos. 5. Quoslibet agros, puevos, amentes, in duello laesos, statim baptizatos, & de quibus dubium est, an sint in periculo vite. 6. Sæpius in diuturno morbo. 7. Ordinibus non præmittit primam consuram. 8. Putat septem Ordines esse septem Sacramenta, & ordinatos ante pubertatem ex metu

X vel

vel ignaros voti castitatis annexi non obligari ad castitatem. 9. Ordinandus non tetigit instrumenta. 10. Dubitat, à quo Episcopo ipse vel Regulares ordinari debeant. 11. An Abbates possint dare quatuor minores, & quibus. 12. 13. Quid requiratur in ordinando. 14. Quid de interstitiis. Pro Resolut.

1. QUÆR. I. Quid circa Sacramentum Extremæ Unctionis?

2. Seqq. 1. Extrema Unctio est verum Novæ Legis Sacramentum, à Christo Domino institutum, & à S. Jacobo Apostolo c. 5. promulgatum: quo per unctionem in sensibus moribundi à Sacerdote facta confertur ægro cum gratia sanctificante speciale auxilium contra occurrentes in extrema lucta tentationes, difficultates, animi languores & angores ad desperationem trahentes, quæ meritò vocantur reliquæ peccatorum, eò quòd à peccatis ortum trahant; insimul causatur sanitas aut diminutio morbi, si ita expediat ægro. Omnia colliguntur ex Cone. Florent. *Trid. sess. 14. c. 1.* 2. Materia ejus remota est oleum olivarum purum, benedictum ab Episcopo; adhibere extra necessitatem chrisma seu oleum mixtum balsamo, vel benedictum à simplice Sacerdote, est mortale; quia juxta plures oleum purum est de valore Sacramenti, sicut & juxta *D. Thom. q. 30. sup. ar. 5. & 6. Salmat. Dicast. Suar. d. 40. f. 1.* benedictio Episcopi est de valore; & quamvis alii probabiliter contradicant, id tamen in praxi locum non habet, quia agitur de valore Sacramenti; licet

tamen in necessitate affundere oleum non benedictum, dummodo affusum semper sit minus benedicto, tunc enim totum manebit benedictum, ut jam moraliter est certum tum ex praxi Ecclesiæ, tum ex *Declaratione Cardinalium de Anno 1682.* Deinde ex consuetudine oleum debet omni anno renovari, & in ecclesia, non domi, asservari; in necessitate uti licebit oleo vetere, *Laym. & alii.* 3. Materia proxima est ipsa unctio in quinque sensibus, scilicet oculis, auribus, naribus, ore, manibus; si desit unus sensus, unctio fiat in loco proximior, *S. Th. art. 6.* Ungere tantum unum vel alterum sensum extra necessitatem est mortale, quia Sacramentum exponitur periculo nullitatis; probabile enim est omnes quinque unctiones esse de essentia, *D. Thom. in Suppl. q. 30. art. 1. ad 3.* juxta Florent. Unctio etiam debet fieri in pedibus & renibus, sed non de necessitate; & unctio renium ex præscripto Ritualis Romani omittitur in fœminis propter honestatem. Ex communi verò omnium sensu non est necesse ad valorem servare certum ordinem inter unctiones, aut unctiones fieri in formam crucis, id tamen sine causa omittere est veniale, *Suar. Con. Laym.* 4. In qualibet unctioe sub mortali proferenda est hæc forma: *Per istam sanctam unctionem & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid deliquisti per visum, odoratum, &c.* Flor. *Trid. l. cit.* Unde patet, formam debere esse deprecatoriam, seu per modum orationis, *Jacob. 5.* ubi dicit

dicit: *Infirmatur quis in vobis, inducant Presbyteros Ecclesia, & orent super eum.* Unde non valeret forma: *Ego te ungo.*

4. S. Thom. q. 29. art. 4. 5. Minister hujus Sacramenti est Sacerdos; Parochus sub mortali tenetur suos inungere etiam tempore pestis, non tamen cum novo periculo vitæ, præsertim si statim non sit habiturus successorem, qui Sacramenta magis necessaria administrat, in defectu Parochi quilibet Sacerdos tenetur ex charitate. Inungens alienum Parochianum Parochus rationabiliter invito peccat mortaliter contra jus Parochi.

3. 6. Subjectum unctionis est homo baptizatus & æger periclitans de vita, quamvis ex communi non sit obligatio saltem gravis recipiendi S. unctionem, quia non constat de tali lege, & Sacramentum non est omninò necessarium; intellige si absit scandalum & contemptus, qualis adesse videtur, si quis Parochus se præsentante tam utile Sacramentum respueret. Dicitur 1. *Baptizatus*, quia Baptismus est janua Sacramentorum. Dicitur 2. *Ægrotus*, quales non sunt bellantes, aut rei supplicio affiendi; ægri censentur, veneno infecti, vulnerati, aut læsi etiam in duello, qui inungi possunt, si dederint signum penitentiae; item qui senio aut fluxu sanguinis periculosè deficiunt, &c. Dicitur 3. *Periclitans de vita*; nam non sufficit quilibet levis morbus, sed debet esse conjunctus, vel saltem prudenter judicari conjunctus cum probabili periculo vitæ, nequaquam tamen expectandus est ultimus vitæ

articulus, quando salus desperata est; ideo monendi infirmi, ut hoc Sacramentum suscipiant, quando adhuc sunt plenæ mentis, & ad uberiorem ejus fructum se disponere possunt, attento quòd illud etiam infallibiliter ex opere operato causet sanctitatem corporalem, vel minuat dolores, si ita infirmo expediat; in morbo baptizatus statim potest inungi, nam quamvis non supponantur non adesse reliquæ peccatorum, si tamen ulum rationis habeat, est capax tentari, ideoque indigebit auxilio contra tentationes in extrema lucta; econtra perpetuò amentes & pueri non inunguntur ante usum rationis, quia non peccarunt, nec capaces sunt tentari. Pueri autem censentur habere usum rationis, si aliquando admissi fuerint ad Sacramentum penitentiae; in dubio an habeant usum rationis, nec ne, adhuc inungendos ob summam hujus Sacramenti utilitatem, docet *Steph. à S. Paulo hic n. 15.*

7. Hoc Sacramentum in eodem morbo repeti non potest, *Trid. c. 3.* nisi morbus esset valde diuturnus, in quo quis post aliqualem reconvalescentiam reincidisset in periculum gravius, tunc secundo inungi posse docet D. Thom. & praxis Ecclesiae, quia censetur moraliter novus morbus, saltem si ita reconvaluisset, ut *Medicorum judicio extra probabile seu propinquum mortis periculum fuerit constitutus*, ut habet Synodus Colonienfis c. 3. §. 7.

8. Quoad dispositionem suscipientis sufficit status gratiæ & intentio saltem interpretativa, quæ quis ex vita Christianè

peracta præsumitur velle Christianè mori, & per consequens Sacramentaliter inungi, etsi pro nunc sensibus destitutus Sacramentum non possit petere.

7. QUÆR. II. Quid de Sacramento Ordinis?

8. Seqq. 1. Ordo est ceremonia sacra, qua ordinatus constituitur in certo gradu ecclesiastico, & illi confertur mediata vel immediata potestas circa Sacramentum Eucharistiæ vel conficiendum, vel assistendum. Prima tonsura non est propriè Ordo, sed taniùm dispositio ad Ordines, sine qua Ordines suscipere ex instituto Ecclesiæ est mortale.

2. Ordines sunt septem: quatuor qui vocantur minores, Ostiarius scilicet, Lectoratus, Exorcistatus, Acolythatus; tres majores & sacri, ita dicti, quòd habeant annexum votum castitatis, videlicet Subdiaconatus, Diaconatus & Sacerdotium; constat ex antiquissimis Conciliis & Patribus apud Bellarminum & alios passim.

3. Certum est, omnes in majoribus constitutos per se obligari ad castitatem, tum ex voto, tum ex præcepto Ecclesiæ prohibente ordinatis matrimonium, *Bernal. Castropal. pun. 17. n. 5.* aded ut suscipiens S. Ordines etsi nolle vovere, ratione præcepti obligetur ad castitatem, *Sporer n. 47.* Si quis sit ordinatus ante usum rationis, aut omninò ignoraverit castitatem Ordini esse annexam, (quod vix fieri potest) non obligatur ad castitatem, *Sanch. Dicast. Castropalao n. 12.* quia nec votum emisit, nec Ecclesia vult

eum obligare, ideòque licitè nubere potest; idem dicunt *Pontius, Barb. Sanch. l. 7. de matr. d. 30.* de ordinato ante pubertatem, quod rectiùs negant *Sot. Castropalao, Wust. l. 4. decret. t. 6. n. 12.* & ibidem *Reiffensul n. 7. La Croix hic n. 2164.* quia talis de se est capax voti, nec constat illud ab Ecclesia irritari. An ordinatus ex gravi & injusto metu obligetur ad castitatem, dicam *Cas. 107. q. 3.* Aliquem Ordinem, & præcipuè Sacerdotium, esse verum Sacramentum, est de fide ex *Florent. & Trid. sess. 7. & 23.* Imò probabiliùs omnes Ordines, etiam minores, sunt vera Sacramenta, & causant gratiam, quia dicta Concilia simpliciter dicunt, Ordinem esse Sacramentum, nec distinguunt inter majores & minores, & omnes sunt à tempore Apostolorum, & conferuntur sub certa materia & forma; nec ideo dantur plura Sacramenta quàm septem, quia omnes Ordines sunt unum Sacramentum unitate finis, quia ordinantur remotè vel proximè ad eandem Eucharistiam ritè tractandam. An Episcopatus sit Ordo adæquatè distinctus à Sacerdotio, est incertum; negant plerique Theologi, affirmant Canonistæ plurimi cum *Schmalzg. l. 1. tit. 11. n. 4.* quia Episcopatus habet distinctam materiam, formam, & effectum, ut per se patet, & Episcopus jure Divino est superior simplice Sacerdote, *Trid. sess. 23. c. 7.* Episcopatus enim præter potestatem consecrandi, absolvendi, &c. omnibus Sacerdotibus communem includit potestatem conferendi Sacramenta Confe-

ma-

9. mationis & Ordinis, quæ non competunt aliis Sacerdotibus. 4. Materia remota sunt instrumenta, quæ tangenda traduntur ordinandis. Materia proxima est ipsa traditio, ita tamen ut instrumenta debeant attingi physicè, *S. Thom. q. 34. art. 5. ad 3. Schmalzgr. p. 7. Vasq. Dian. Herinx, Laym. c. 5. n. 4.* aliàs ordinatio ad minus erit dubia, & sub conditione reiteranda; & in specie materia *Ostiatorius* proxima est traditio clavium ecclesiæ, cymbali, quo populus ad eam vocatur. *Lectoratus*, traditio libri Epistolarum vel Prophetiarum. *Exorcistatus*, traditio libri Exorcismorum. *Acolytatus*, traditio urceoli vacui & candelabri cum cereo extincto. *Subdiaconatus*, traditio calicis vacui cum patena vacua superposita, & secundum aliquos, libri epistolarum. *Diaconatus*, traditio libri Evangeliorum, cui præmittitur impositio manus Episcopalis super caput ordinandi, quod aliqui dicunt esse de valore, alii de præcepto. *Presbyteratus* materia duplex est, quia duplex per eum datur potestas, una super Corpus Christi verum, altera super Corpus Christi mysticum; prima significatur per traditionem calicis cum vino, & patenæ cum hostia; altera per impositionem manuum Episcopi, non primam, quæ præcedit traditionem calicis, sed alteram, quæ fit ad finem Missæ. *Episcopatus* materia est impositio libri Evangeliorum super cervicem & scapulis Episcopi consecrandi, & manuum impositio super caput ejusdem. 5. Minister ordi-

narius est Episcopus proprius. *Proprius* autem dicitur, in cujus Diocesi vel habitas, vel habes originem, vel domicilium, vel beneficium ecclesiasticum quietè possessum, & sufficiens ad sustentationem, *c. cum nullus, de temp. ordin. in 6.* ibi autem habes originem, ubi natus es, non casu seu quali in itinere, sed ubi pater fixum tempore natiuitatis habuit domicilium; ibi verò habes domicilium, ubi habitas cum animo perpetuò ibidem permanendi, usque dum aliò avoceris, *Laym. Konig. Schmalzgr. à n. 37.* Et quamvis sufficiat pro aliis Sacramentis *quasi domicilium*, quo quis tantum per majorem anni partem intendit in aliquo loco subsistere, velut servi, studiosi, &c. id tamen non sufficit ad suscipiendos Ordines, ut habet communis, & decrevit Innoc. XII. anno 1694. Regulares habent privilegium, ut ordinari valeant à quocumque Episcopo absque interstitiis, ut dicam infra n. 14. Dixi, *ordinarius*, nam Minister extraordinarius & ex privilegio. saltem respectu primæ tonsuræ & Ordinum minorum sunt Abbates habentes jus mitræ & baculi, dummodo sint Sacerdotes, ita ut non tantum suis professis, ut concedunt omnes ex *c. Abbates de privil. in 6.* sed & Novitiis dictos Ordines conferre possint, teste *Suar. & Laym. hic c. 9. n. 2.* quia Novitii in privilegio veniunt nomine Religiosorum; imò Abbates aliorum Abbatum Religiosos cum eorum licentia, item sæculares cum licentia eorum Episcopi posse ad primam tonsuram

& quatuor minores ordinare tanquam probabilius sustinet *Engel de privil. monast. priv. 49. Schmalz. g. n. 32.* & pro hoc declarationem Cardinalium adducit *Gallebard.* Ratio est, quod Episcopus vel Abbas potens suos ipse ordinare possit alteri Abbati eandem suam potestatem delegare, sicut Episcopus eam delegare potest Episcopo; nec videtur obstare *c. 10. Trid. sess. 23.* ubi dicit: *Abbatibus quibuscunque quantumvis exemptis, non liceat cuiquam, qui Regularis subditus non sit, tonsuram vel minores Ordines conferre;* quia ut utar verbis citati *Engel.* Tridentinum tanquam prohibitorium & pœnale hinc restringendum & intelligendum est: quod Abbas autoritate propria sine licentia alterius Abbatis non possit alios quam suos Regulares subditos ordinare, sicut Episcopus sine dimissoriis non potest alios ordinare quam suos diocesanos. Nec denique obstat, quod *Dian. p. 7. tr. 11. resol. 42.* proferat decisionem Cardinalium in contrarium; nam hanc decisionem in Germania non esse omni ex parte receptam pro sua diœcesi Constantiensi testatur *Gobat tr. 8. n. 324. & 328.* & pro Diœcesi Herbipolensi *Sporer de Sacram. p. 1. c. 5. n. 43.* vel dicta declaratio tantum loquitur de jure ordinandi ex privilegio speciali, & non ex consuetudine generali, *Pasqual. ad Laur. de Franch. p. 2. q. 8. n. 33.* Si Abbas ordinet non subditum sine licentia Abbatis vel Episcopi, ordinatio probabilius est invalida, *Suar. Laym. Pyrrh. lib. 1. n. 49.* quia potestas ordi-

nandi non competit Abbatibus ratione characteris sicut Episcopo, sed ex speciali commissione & privilegio: ergo non potest se extendere ad casum non commissum. 6. Subjectum capax hujus Sacramenti est solus mas baptizatus, *S. Thom. q. 39. art. 1.* Ut tamen talis licite ordinetur, præter statum gratiæ requiritur 1. certa ætas, quæ pro prima Tonsura, Lectoratu, Exorcistatu & Oltiariatu est septennium; pro Acolythatu annus duodecimus, pro Subdiaconatu annus vigesimus primus, pro Diaconatu vigesimus secundus, pro Sacerdotio vigesimus quartus, pro Episcopatu trigessimus omnes completi, colligitur ex *text. & Gloss. in c. de iis 5. dist. 28. & c. in singulis 2. dist. 77. & ex Trid. sess. 23. de reform. c. 12.* ita ut juxta communem nequidem hora deesse debeat; quod si quis ante dictam ætatem Ordines suscipiat, peccat mortaliter, & scienter in iis ministrans incurrit suspensionem, à qua tamen quilibet Sacerdos absolvere potest, vide *Cas. 78. q. 1. 2.* Requiritur in ordinando, ut non sit infamis, illegitimus, bigamus, vel alio modo irregularis, ut dicam *Cas. 117.* 3. Ut promovendus ad majores Ordines habeat titulum sustentationis, sive ex patrimonio, juxta cujusvis Diœcesis Statuta, sive ex beneficio, sive ex professione seu paupertate Religiosa, sive titulum Mensæ, ut vocant, qui tamen in Diœcesi Coloniensi prohibetur admitti, *Agend. Colon. edita anno 1720. p. 178.* ubi etiam præscribitur condiciones ad titu-

12.

13.

titulum patrimonii requisitas; Episcopus scienter ordinans aliquem sine omni titulo, incurrit onus illum alendi, *Trid. sess. 21. c. 2.* taliter tamen ordinatus non incurrit probabiliter suspensionem, quia in lege pœnali, de qua non satis constat, mitior interpretatio facienda est. 4. Probitas morum & congrua cuius Ordini scientia. 5. Prærequiritur Confirmatio ad summum sublevi, quia non constat de lege vel consuetudine graviter obligante. 6. Ordines debent suscipi ordinatè, incipiendo à Minoribus: per saltum promotus peccavit mortaliter, teneaturque adhuc suscipere Ordinem ommissum, manetque suspensus ab Ordine suscepto, donec Episcopus dispenset, *c. un. de Clerico per saltum promot.* 7. Requiritur interstitia, hoc est, ut inter quemlibet Ordinem intercedat annus, *Trid. sess. 23. c. 14.* nisi Episcopus ob utilitatem vel necessitate Ecclesiæ dispenset; generali tamen consuetudine nunc receptum est, ut Ordines Minores conferantur simul

14.

pridiè ante Subdiaconatum, & Regulares Mendicantes, aliique cum iis participantes, & in specie Norbertini habent privilegium, ut non servatis interstitiis annuis tribus consecutivè diebus Dominicis vel Festis duplicibus ordinari possint à quocunque Episcopo Catholico ab ipsis electo, & hæc privilegia non esse revocata per *Trid. ex Dian. Tamb. Rodriq. & aliis probat Sporer à n. 121. Eng. lib. 1. decret. tit. 11. à n. 33.* dicit, Abbates & Superiores Regulares exemptos ad quemcunque Episcopum dimissoriales dare posse, si in diœcesi loci non sit ordinatio, imò id simpliciter affirmant *Nav. Sanch. Laym. l. 5. t. 9. c. 9. Gobat n. 406.* tum quia Superior exemptus respectu suorum habet potestatem quasi Episcopalem; tum quia *Trid. d. c. 10.* tantum prohibet Abbatibus exemptis, ne dimissoriales subditis sæcularibus concedant, unde à contrario rectè inferitur, eas concedi posse subditis Regularibus.

Ex Tractatu de Sacramento Matrimonii.

C A S U S C I V.

De Sponsalibus.

Rabanus defloratam à se Titiam vario sub prætextu ducere renuit:
 1. Quia sicut solum promissit Matrimonium, & est paratus eam dotare.
 2. Ipsa non repromissit. 3. Ipse promissit

semi-obrius ex vehemènti passione. 4. Ex errore & metu saltem levi, & dubitat, an inde contraxerit publicam honestatem.
 5. Promissit conditionatè. 6. Promissit simul tribus sororibus. 7. Cum Titia habet